

## מסורת הש"ס

# דיני ממונות בשלשה

## פרק ראשון מנהדרין

## י"א.

עין משפט  
נר מצוה

פז א ב מיי פ"ד מהל'  
קידוש החדש הלכה י  
הלכה יב:  
פח ג מיי שם הל' ה:  
פח ד מיי שם הלכה ו:  
צ ה מיי שם הלכה ז:  
צא ו מיי שם הל' ח:  
צב ז מיי שם הל' ט:

## רבינו חננאל

בכחומים לא מעשה ברחן  
בשנהל שאמר השכמו  
שנהל לעליה עלה אמר  
שמונה. אמר מי שעלה  
שלי בשרות ויר אמר  
שמואל הקטן אני עולה  
בשרות ולא לעבר  
עליה ללמד הכל  
העורכתי פ' הלכ  
השכמוין המקדימן  
התוכנסין בעליה מן  
התוכנסין והעלה אח"כ  
הוא העלה של בשרות  
ורבן גמליאל לא הרשה  
לעלות אל ד' והנסך אחר  
שנסככו זה שמיני. ולא  
שמואל הקטן היה אלא  
אחר היה וידוע היה אלא  
אלה צרה לבותו וכו'  
בירושלמי שמואל עבדו  
ואתו כדברי אלה הפליגו  
ועורכו ביום אחד.  
ושמואל הקטן עשה כן  
שלא להחביש העולה  
אלה בשרות. שלמד  
שמואל השכמו משיניה בן  
יחיאל שנתה למדה  
מיהושע וכן מציו בר'  
שחילי שמדו אצל ממשלו  
ש' בר באשר שמו לו  
ששאר מי שאכל שני יצא  
ו' ולא כן ר' חייא היה  
שלא שכל אדם אלא שלא  
להחביש מי שאכלו. ור'  
חילי למד מ' מ' מאיר ו'  
מאיר למד מזה המעשה  
של שמואל הקטן ושמואל  
למד משמואל ושניה  
מיהושע. למדנו בר' בוקש  
אלה ע"י גרולות: פ'  
ליטורו רכיל: פ'  
שמונה נביאים האחרונים  
וכי' ומלאכי  
שנתקלה ורביה מישאל.  
וענין ק"מ שמשמש  
השמיים ש' בן אדם אחד  
שיראי שתשרה שניה  
לעלי אלה שני אור אחד  
לכן נתנו חכמים ענין  
הכלל הוקן ושמד אחד  
לעלי זה עניו היה חסיד  
מתלמידיו של צורא. וכן  
נתנה ענין זה של חסידים  
בענין אור ונתנו חכמים  
ענינם בשמואל הקטן.  
וכשמד אמרו עליו זה עניו  
היה חסיד תלמידו של הלל  
ואף על רבי יהודה בן בבא  
ביטש לומר כן אלא  
שטרפה שחם כר'. אף  
היה שמואל הקטן אלא  
ששבע מתחת בענין  
שמואל. שמעון וישמעאל  
החברא וברוריהי קטלא  
כר': פ' אין מעברין את  
השנהא אלא אם ירצה  
ושמעה. וישנה אצל הגמון  
נביאיה ונתנה רצון הגמון  
ל' אין מעברין את  
השנהא אלא אם היה  
לכן נמשך הדורין  
ומפני השקרון ומפני תורו  
ומפני זמני גלות  
שעברו מקמון עולות

**בַּת קוֹל.** יש אומרים שלא היו שומעין קול היוצא מן השמים אלא מתוך אותו קול יוצא קול אחר כמו פעמים שאדם מכה בכח ושומע קול אחר היוצא ממנו למרחוק ואותו קול היו שומעין \*לכן מקורין אותו בת קול: **מפני** הדרכים והנשרים. והוא דלא חשיב א' סימנין דלקמן משום דעל שנים מהן מעבדין וכלל הני אפילו אבד מהני מעבדין וצבירייתא דכסמון קדי גדיים וטלאים וגחלות ושאל פגרוה נמי לא חשיב להו משום דלהנך דכסמון אפי' אשנים מהם אין מעבדין עליו אלא שעושין אותו סעד עם אחד מג' סימניס: **וּמפני** גזירות ישראל שנעקרו ממקומן. משום דהנך דיתבי בל"י אין צריך לעבר דלפי' האחרון דכמיה פ"ק דתענית (דף י.) גבי שאלת גשמים ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע האחרון שציראל לנהר פרת: **רשב"ג** אומר חדש. הכא משמע חדש סתם הוא חדש חסר וכן דפרק המדיר (כתובות דף עא.) גבי חדש מלא וחדש חסר איכא צדיקה וקשה דכסון החולץ (יבמות דף מח: וסא) אמרינן ירח שלשים ימים שלשים וכן דפרק קמא דניזיר (ה. וסא) פריך ואימא שלשים דכמיה עד חדש ימים וי"ל \*דלשון תורה לחוד ולשון ספמים לחוד א"ר הכא ובהמדיר דקאמר ת"ק שלשים מוכחא מילתא דליקך תנא ד"ה חסר: (וע"ע תוס' כתובות עא. דף ט"ב.)

לעזרָא אֲנַחְנוּ מַעֲלָנוּ בְּאַלְהֵינוּ וְנוֹשֵׁב נָשִׁים נִכְרִיּוֹת מִמֶּנִּי הָאָרֶץ וְעַתָּה ה' מְקוּהָ לְיִשְׂרָאֵל עַל זֹאת וּשְׂכִנְיָהּ בֶּן יִחְיָאֵל מֵהִיכָא גָמַר לָהּ מִיְהוֹשֻׁעַ דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר ה' אֵל יִהְיֹשֻׁעַ קוֹם לֵךְ לָמָּה זֶה אַתָּה נּוֹפֵל עַל פְּנֵיךְ חֲמָא יִשְׂרָאֵל אֲמַר לִפְנֵינוּ רַב־שׁ"ע מִי חֲמָא אֲמַר לוֹ וְכִי דִילְמָדוּר אֲנִי לֵךְ הִטַּל גְּדוּלּוֹת וַיֹּאֲבִיעִית אִימָא מִמּוֹשֶׁה דְּכָתִיב עַד אָנָּה מֵאַנְתָּם תִּרְדּוּ מִשְׁמַתּוֹ נְבִיאִים הָאֲחֵרוֹנִים הָגִי זְכִירָה וּמִלֹּאכִי נִסְתַּלְקָה רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל וְאַף עַל פִּי כֵן הָיוּ מִשְׁתַּמְשִׁין בְּכַת קוֹל פַּעַם אַחַת הָיוּ מִסּוֹבִין בַּעֲלִיית בֵּית גּוֹרִיָּה בִּירְחוֹ וְנִתְּנָה עֲלֵיהֶם כַּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם יֵשׁ כָּאֵן אֶחָד שְׂרָאוֹי שְׁתַּשְׂרָה עֲלָיו שְׂכִינָה (כְּמֹשֶׁה רַבִּינוּ) אֲלֵא שְׂאִין דּוֹרוּ זְכָאִי לִכְךָ נִתְּנוּ חֲכָמִים אֶת עֵינֵיהֶם בְּהַלֵּל הַזִּקְן וְכִשְׁמַת אֲמָרוּ עֲלָיו הִי חֲסִיד הִי עֲנִיו תִּלְמִידוֹ שֶׁל עֲזָרָא שׁוֹב פַּעַם אַחַת הָיוּ מִמּוֹסְבִין בַּעֲלִיָּה בִּיכְנָה וְנִתְּנָה עֲלֵיהֶם כַּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם יֵשׁ כָּאֵן אֶחָד שְׂרָאוֹי שְׁתַּשְׂרָה עֲלָיו שְׂכִינָה אֲלֵא שְׂאִין דּוֹרוּ זְכָאִי לִכְךָ נִתְּנוּ חֲכָמִים אֶת עֵינֵיהֶם בְּשִׁמּוּאֵל הַקָּמֵן וְכִשְׁמַת אֲמָרוּ עֲלָיו הִי חֲסִיד הִי עֲנִיו תִּלְמִידוֹ שֶׁל הֵלֵל אָף הוּא אֲמַר בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ שִׁמְעוֹן וַיִּשְׁמַעְאֵל לַחֲרָבָא וּחֲבֵרְהוּי לִקְטָלָא וְשָׂאֵר עֲמָא לִבְיוּזָא וְעַקְזָא סִגְיָאן עֲתִידָן לְמִיתִי עַל עֲלֵמָא וְעַל יְהוּדָה בֶּן כְּבָא בִקְשׁוּ לֹמֵר כֵּן אֲלֵא שְׁנִמְרָפָה שַׁעָה שְׂאִין מִסְפִּידִין עַל הָרוּגִי מַלְכוּת תִּרְדּוּ אִין מַעֲבְרִין אֶת הַשָּׁנָה אֲלֵא אִם כֵּן יִרְצָה נִשְׂיָא וְיִמְעַשֶּׂה בְּרַבִּין גְּמִלְיָאֵל שְׁהֵלֵךְ לִישׁוּל רִשׁוּת אֲצֵל שְׁלִמּוֹן אֶחָד שְׁבִסְרוּיָא וְשִׁהָה לְבָא וְעֵיבְרוּ אֶת הַשָּׁנָה עַל מִנַּת שִׁירְצָה רַבִּין גְּמִלְיָאֵל וְכִשְׁבָּא ר"ג וְאֲמַר רִצְחָה אֲנִי נִמְצָאתָ שָׁנָה מַעֲוֹבֶרֶת תְּנוּ רַבִּין אִין מַעֲבְרִין אֶת הַשָּׁנָה אֲלֵא אִם כֵּן הִיתָה צְרִיכָה מִפְּנֵי הָדְרָכִים וּמִפְּנֵי הַנֶּשְׁרִים וּמִפְּנֵי תַנּוּרֵי פִסְחִים וּמִפְּנֵי גְלִיתֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּעֱקְרוּ מִמְּקוֹמָן וְעִדִּין לֹא הִגִּיעוּ יֵאָכֵל לֹא מִפְּנֵי הַשֶּׁלֶג וְלֹא מִפְּנֵי הַצִּיָּה וְלֹא מִפְּנֵי גְלִיתֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא עָקְרוּ מִמְּקוֹמָן תִּרְדּוּ אִין מַעֲבְרִין אֶת הַשָּׁנָה לֹא מִפְּנֵי הַגְּדִיִּים וְלֹא מִפְּנֵי הַטְּלָאִים וְלֹא מִפְּנֵי הַגְּזוּלּוֹת שֶׁלֹּא פִירְחוּ אֲבָל עוֹשִׂין אוֹתָן סַעַד לְשָׁנָה כִּי צִדְדֵי רַבִּי יֹנָאי אוֹמְרֵי מִשּׁוּם רַבִּין שִׁמְעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל מִהוּדַעִין אֲנַחְנָא לְכוּן גְּזוּלְיָא רִכִּיבִין וַיֹּאמְרוּיָא דְעַרְקִין וַיּוֹמְנָא דֹאֲבִיבָא לֹא מִטָּא וּשְׁפֶרֶת מִילְתָּא בְּאַנְפָּאִי וְאוֹסִיפִית עַל שְׁתָּא דָא תִּלְתִּין יוֹמִין מִיתִיבִי כְּמָה עֵיבּוֹר הַשָּׁנָה לֹא אוֹמְרֵי חֲדָשׁ אֲמַר רַב פַּפָּא יִרְצוּ חֲדָשׁ רְצוּ שְׁלִשִׁים יוֹם תָּא חַזִּי מָאִי אִיכָא בִּין תְּקִיפָא

**במזומנין לה.** שהזמין הנשיא מצערב: **השכימו לי.** מחזר ז' לעליה המיוחדת לישב בה בית דין: **ולא לעבר שנה** עליוס. להטקס עמס עכשיו: **אלא ללמוד.** תורה מכס היאך תעשו: **מחמת כיסופא הוא דעבד.** שלא יכירו מי היה הטולה שלא בראות וילבינו פניו: **שעירט לאנא.** שאכלת השום ונדף הריח: **חם ושלום.** שאל השום בצדאי לצית מדרשו אלא כדי שכל להלצין פניו של מאוכל האם ילאמי כדי שילא כולם של יבינו מי הוא: **משמאל הקטן.** כדלחמין: **אנחנו מעלנו.** והוא לא שא נכרית והכנים עצמו בכלל שלא להלצין פניהם: **מיהושע.** ממעשה דיהושע שלא רלא הקדוש בצורך הוא לגלות לו מי הוא החוטא והכנים את כולן בכלל שנאמר טעא שפראל במעשה דקין: **דילטור.** רכיל: **מאנסא.** כולן בכלל והרי כולן לא ילאו ללקוט אלא מקמט דכתיב (שמות טו) ילאו מן העם ללקוט וגו': **משמחו נביאים יו.** משום שמאל הקטן נקט לה הכא: **אף הוא.** הוכיח סופו ששרתה עליו שכניה שנתנא ספסות במעשה מיתמו: **שמעון וישמעאל להרבה.** רשביג הנשיא ורבי ישמעאל בן אלישע כ"ג יהרגו בחרב: **וחזריו.** כגון ר"ע ורבי חנניא בן תרדיון: **לקטלא.** לשאר מיתות ר"ע במסקרות של ברזל בפרק הירואה (ברכות דף סא:) ר' חנניא בשריפה במסכת ע"ז (דף יט.) **לומר כן.** אותו הסדר: **אלא שאין מספידין על הרגוי מלכות.** מפני יראת המלך מיהרו לקבור: **ליטול רשות.** לדבר על עסקי ציבור: **מפני הדרכים.** שנתקללו בימות החורף ומפני הגשמים<sup>א</sup> ועדיין לא נתקנו ולא יוכלו עולי רגל לצא: **תנורי פסחים.** שזלין בהם פסחיהם ונמוקו בגשמי החורף ואריכין חמה להתייבש: **ומפני גלויות ישראל.** בני הגולה הרחוקים ושמעו לצית דין שנעקרו ממקומן לעלות לרגל לעשות פסחיהם ועדיין לא הגיעו שאס לא יעברו<sup>ב</sup> לא ירגילו לצא בפסח: **לא מפני השלג.** שלא יחדלו בך מלבוז: **גדיים וטלאין.** שהן דקין איז מעברין עליהן כדי שיגדלו ויעשו מהם פסחים שהרי יכול להקריב קטנים: **גזולות.** שזריכין לקיני יולדות שכלל א"י וכן ציין חזות שכולן משהין קייניהן עד עלותן לרגל אעפ"כ איז מעברין על כך שיוכלו להציא בני יונה שכשרים כשהם קטנים: **אבל עושין אותם סעד.** סייג וסמך לדבריהם לעבר לא השנה אס דרכיה לעבר מפני א' מן הדברים שמעברין עליהן כגון על הארצי ועל פירות האילן ואמר' לקמן על שמים מהן מעברין ועל א' מהן איז מעברין הללו גדיים וטלאים וגזולות נעשו סעד ומנאסרין לאחד מהן ומעברין: **ווימנא דאציבא לא מטא.** והוא אחד מן הסמינים שמעברין עליהם כדלקמן: **חדש.** כ"ט ימים: **מחזיקי**

[illegible]

תורה אור השלם

- וַיֵּן שְׂכָנָהּ בֶן יִחְיָאל  
וַיֵּן עֵלְיָא וַיֵּן אִמְרֵל  
וַיֵּן מַלְעֵלָא וַיֵּן  
נִשְׁבָּא נָשִׁים נְכָרִיּוֹת מִמַּעַמִּי  
וַיֵּן אֶרְצָךְ וְעַתָּה יֵן מִקְדָּה  
לְיִשְׂרָאֵל עַל אֲתָּה:  
עוֹרָא י ב  
2. וַיֵּן יִמְרָא יֵן אֵל הַדְּשֻׁעַ  
שֶׁמֶךְ לָךְ לְפָנֶיךָ אֵת  
הַפֶּלַע פְּנִיךָ: חָטָא  
וַיֵּן יִשְׂרָאֵל וְגַם עֲבִירָא אֵת  
בְּרִיתֵי אִשְׁרָאֵל אֲוֹתִם  
וְגַם לְחֻזֵּי מִן הַדְּשֻׁעַ וְגַם  
נִגְבְּרוּ וְגַם בָּשְׁטָן וְגַם שְׁמֹר  
לְכָלֵּהֶם: הַדְּשֻׁעַ ז א  
3. וַיֵּן יִמְרָא יֵן אֵל מִשְׁהָ עֵד  
מִנְהֵם מִנְהֵם  
מִצֻּרֵי יְתוֹרֶתֶיךָ:  
שְׁמוֹת טו כ

## גליון הש"ס

**ומרא** ובשמת אומרים  
עליו. כעין זה בצרכות דף ו  
ע"כ וצרכינו יונה  
**ספס:** תוספות ד"ה בת  
קול וכו' לבך קורין אותו  
מ"ק. עיין תוי"ט פרק ט"ז  
דיבמות: ו  
ד"ה רשב"ג וכו' וי"ל  
לשון תורה אחד. עיין  
מענות דף כט ע"ב בריש  
ומסופות ספס:

## מוסף רש"י

במה עיבור השנה. ימי  
אדר הראשון שאותו עושין  
עיבור לשנה (ר"ה יט:).

ללא הגיעו אבל לא מפני השלג ולא מפני הצינה ולא מפני גליות שלא נעקרו ממקומן]. וסוגיא כי הא דת"ר משום רשב"ג מהודעין אנחנא לכון דגוזילא רכיכין ואמריא דעדקין וזימנא דאביבא לא מטא שפרת מלתא